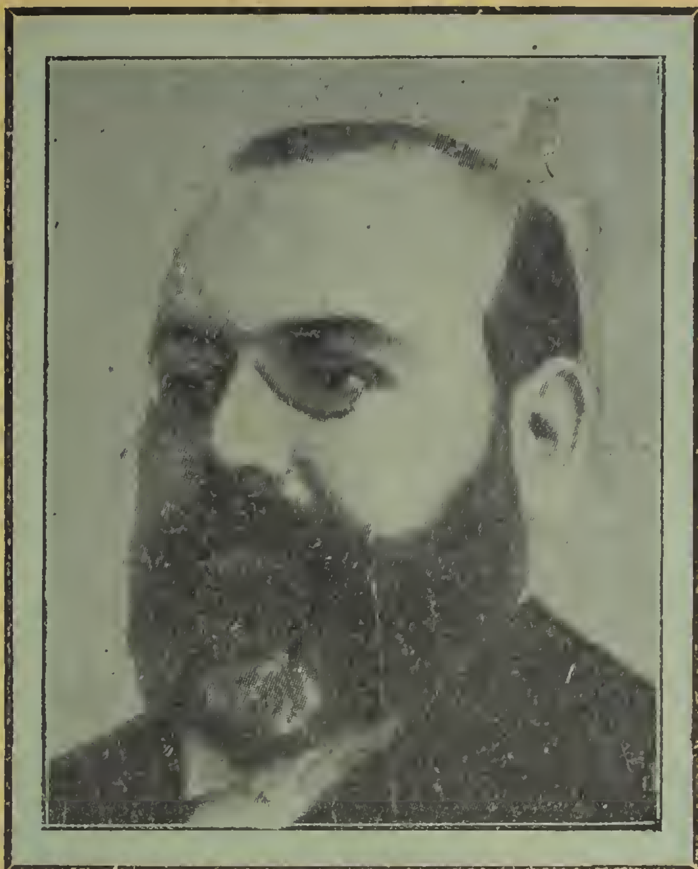

62

J. FELIU i CODINA

El mestre de minyons

Quadro en un acte

Bonavia i Duràn. - Impressors

Carrer Boqueria, 20.-Barcelona

EL MESTRE DE MINYONS

QUADRO EN UN ACTE

ARREGLAT EN VERS A LA ESCENA CATALANA

PER

JOSEP FELIU I CODINA

Estrenat amb gran èxit en el teatre del Bon Retiro el dia 27 de Juliol de 1878.

TERCERA EDICIÓ

BARCELONA
CASA EDITORIAL DE TEATRE
BONAVIA i DURAN = Impressors = BOQUERIA, 20
1915

REPARTIMENT

PERSONATGES	ACTORS
Senyor Colom, *mestre*. . .	*D. Lleó Fontova*
Lliberata, *sa filla*	*D.ª Mercè Abella*
Tomasa	» *Catarina Mirambell*
Salvador, *arcalde*	*D. Gregori Alentorn*
Genís, *xicot de 19 anys* . .	» *Iscle Soler*
Peret	» *Frederic Fuentes*
Un Diputat Provincial . .	» *Emili Casas*
Francisquet, *noi*.	» *Conrat Fontova*
Cintet »	» *Ricard Esteve*
Eusebi »	*Srta. Catarina Fontova*
Pauet »	» *Amalia Fontova*
Socós	*D.ª Francisca Valverde*
Climent.	*D. Isidro Domenech*

Pares i mares dels nois, nois de l'estudi, musics del poble, civils, regidors, etz.

La escena es figura en un poblet, en l'època actual

Dretes i esquerres: son les de l'actor.

ACTE ÚNIC

DECORACIÓ

Sala pobríssima amb honors de corral. A la dreta, primer terme, una finestra amb els vidres trencats i alguns substituits amb papers de cartipasos escrits; en segon terme una porta que dona al carrer. A l'esquerra, segon terme, un'altre porta que dona a la casa del mestre. — Al fons un tabladet amb la taula i cadires darrera, i penjant de la paret un encerat i quadros amb paraules per confegir els nois. Puntero i palmeta demunt de la taula, aixís com tinter, plomas, algun llibre i demés. Guix i esponxa prop del encerat. A las parets dels costats, mapes i quadros d'estudi. En el recó de la dreta una capella. Desde 'l peu de la tarima fins al primer terme, baixa per cada costat una taula estreta amb banc a cada part, proveida de tinters i plomes.

ESCENA PRIMERA

LLIBERATA, *sentada en un banc de l'esquerra, fent corones de paper vert molt ordinari, de les quals en té gran quantitat de fetes.* PERET, *que entra per la dreta, tot empolsat de farina.*

PERET Que Déu ens dó molt bon dia.
LLIB. Hola, Peret. ¿Tú per 'quí?
PERET Ah! ¿Què fas corones?
LLIB. Sí.
PERET ¿Pe'ls exàmens?
LLIB. ¡Més caldría!
PERET. Sembla que arregli's ufals,
amb tant de vert.
LLIB. ¿Què dius, ara?

PERET. Bé, els deixebles de ton pare
ja son tots prou animals.
LLIB. Ei; cuidado a parlar, boig.
PERET I n'has fet tot una garba.
LLIB. Ja se sab; una per barba.
PERET. Si, que, *amigo,* faràn goig.
Malaguanyat estofat
que's faría amb tant llaurer.
LLIB. Ca! Si és llaurer de paper.
PERET. Ja no és tant malaguanyat.
LLIB. Es llaurer de xavo el full,
que sols es vert d'una cara.
Fós de debò ¿vols que'l pare
no hi hagués ja posat l'ull?
¡I amb la gana que pasèm!
PERET. Ja se'n queixen tots els mestres.
LLIB. Ens deuen setze trimestres;
veies tú si patirèm.
PERET. ¿De què feu mànegues, dòs?
LLIB. Ganguetes que's busca el pare.
Va a casa de donya Clara,
li rega l'hort i les flòs,
i ella aixís, d'en tant en tant
li dona una pesseteta;
se la campa una estoneta
a ca'l Notari, copiant.
A missa, els diumenges capta,
canta al cor, quan hi ha un enterro,
i l'avisen de ca'l Nyerro
el dia que fan dissabte.
Vetaquí com viu aquí,
mort de gana i mort d'afront,
un dels que han de salvâ'l mon,
segons he sentit a dî.
PERET. Oh! Que ara duc jo un recado
del meu amo...
LLIB. ¿Del fornê?
PERET. Que diu que si us vindrà bé
que arreglèm aquell tinglado.
LLIB. ¡Ai, fill! S'haurà d'esperâ
fins que'ns paguin. ¿Què no ho veu?
PERET Es que diu que li debèu
catorse mesos de pà.
LLIB. No cobrant, fill, ningú és duenyo.
PERET Diu que això és un deute etern.
LLIB. Que porti el compte al Govern.
PERET ¡Vaja un altre desempenyo!
Bé, dèixau estar per mí.

Ja'l faré passâ amb raons.
Jo per tú...

LLIB. Broma i cansons.

PERET Prou que sabs que no és així.
Sabs que quan venía a estudi
ja't mirava amb ulls d'amor;
ja no hi vinc, més no hi ha por
que'l meu amor es trasmudi.

LLIB. Fins que un' altra t'entabani.

PEPET Ja sabs que això no va amb mí.
Deixa'm arribâ a fadrí,
i al pare dic que't demani.

LLIB. Veiam si m'ho cumpliràs.

PEPET Veiam si'm seràs fidel.

LLIB. ¿Què tens de mí algún recel?

PERET Tinc, que hi ha aquell bordegàs
d'en Genís, que vé aquí a estudi,
que per veure't fuig de cassa,
i et festeja, i diu que passa
un llibre amb tú...

LLIB. Doncs que's mudi.
Vès si voldré aquell tanoca,
que ja sembla un homenarro,
i encare vé a passâ'l *Narro*.

PERET Per ço, si allò és una soca.
Es dir, que si vol resposta...

LLIB. Me l'espolso desseguida.

PERET La canalla que ja crida. (*Se sent burgit.*)
Noia, ton pare s'acosta.

LLIB. ¿I per ço tens de fugî?

PERET Es que guarda costums velles,
i m'estira les orelles
com quan jo venía aquí.
¿Què's pot passâ pe'l corral?

LLIB. ¡Ai, sí, fill, que està ben net!
Vina.

PERET (*Aturant-la.*) Aném.
¡Ets d'en Peret!

LLIB. Ja t'ho he dit, i só formal.

(Se'n van per l'esquerra. Lliberata se'n dú les corones.)

ESCENA II

SENYOR COLOM, GENÍS, FRANCISQUET, CINTET, EUSEBI *i* XICOTS, *fins al numero que's cregui conconvenients.*

(El burgit va aumentant a fora, fins que entren els nois fermats de dos en dos i per ordre d'estatures. Deuen anar amb vestıts de pagès, vells i atrotinats, exceptuant el de Francisquet i d un o dos més, que se'ls suposa fills de bona casa. Algúns dels xicots aniràn en mànigues de camisa, sent aquesta sense planxar; uns amb un elàstic, altres amb un cordill o beta; algúns van amb barretina, altres amb gorra, altres sense res al cap. Tots duen llibres i cartipassos, qui a la má, qui en una cartera ja espatllada, que en molts s'aguanta per un cordill en lloc de corretja, qui en una corretja. El director deu procurar que ofereixin un conjunt típic i pintoresc

Al passaı els nois la porta de la dreta per on surten, es van treient la gorra els que'n duen, i dient els «Buenos días» qne's marca; després donen la volta per la sala, marcant cuidosament el pas, i es van a col·locar drets cada un devant de son lloc.

Genís surt l'últim, exagerament carregat de llibres. El senyor Colom, vestit amb manifesta pobresa, entra al darrera de tots.)

UNS NOIS. ¡Buenos días! (*Amb cantarella.*)

UNS ALTRES *(Amb cantarella diferent.)* ¡Buenos días!

GENÍS ¡Buenos días!

COLOM Endevant.

(Els nois es col·loquen com s ha dit. Francisquet i Cintet es barallen pe'l lloc, i s'agafen pegant-se. El senyoı Colom corre a descompartir-los.)

¿Què és això?

FRANC. Que'm pren el *puesto*.

CINT. Ell, que me'l vol etxurar. (*S'agafen.)*

COLOM Niños!.. Basta!

FRANC. ¡Et clavo un *tanto!*

COLOM ¡Prou, he dit!

CINT. ¡Llengua faràs!

COLOM Pren-lo tú. (*A Franc.*)

CINT. ¡Quina injusticia!

FRANC. Veus? Te la tens d'espinyar.

COLOM (¡No fossis fill de l'arcalde,
et clavava un estofat!)

Vaja; a cantar la oración,
sin gritos. «Iluminad!..»

TOTS ELS NOIS. (*Amb cantarella ridicula.*) «Iluminad, Señor, nuestro entendimiento y nuestra voluntad para que las cosas que se nos enseñan, nos sirvan para nuestro provecho espiritual i temporal... Amen!»

(Tots repeteixen l' «Amen» amb crits desentonats. Genís tumbé ha cantat.)

COLOM Ei!.. ¡Prou amens! Més valdría
dû un regiment de soldats.
(*Puja a la tarima.*)
Alerta, que ara al sentar-se
vagi ben bé amb igualtat.

(Pega sobre la taula tres cops interromputs Al primer els nois deixen els llibres amb estrèpit demunt de la taula; al segon, passen una cama per sobre'l banc; al tercer, s'asseuen, treuen les plomes i els cartipassos i es posen a escriure. Genís s'ha assegut en un lloc especial, que hi ha prop de la taula del mestre.)

Ara classe d'escritura.
Tothom a fê'l cartipàs.

(Es treu la levita i es queda en mànegues de camisa; pren la palmeta i es passeja per la sala.)

GENÍS ¡Què és estrany! En sent a estudi
ja m'agafa son. ¡Ah, ah!.. *(Badallant.)*

FRANC. ¡Ah, ah!..

COLOM. Francisquet!.. ¿Que't passa?
Sembla que havèm matinat.

FRANC. Es en Genís que badalla,
i m'encomana els badalls.

COLOM Doncs al que torni a sentir-lo,
li prometo... (*Badallant.*) Ah!..

TOTS ELS NOIS ¡Ah, ah!..

COLOM Ja té raó que s'encomanen.
A mí me l'ha encomanat.
Cada dia es la mateixa;
en sent aquí tots plegats
ens entra una badallera...
sols que son distints badalls;
els dels deixebles, de mandra,
però els del mestre, de fam.
Comensèm a passar llista.
(Puja a la tarima, treu la llista i s' asseu.)
Veiam quants en faltaràn.
Francisquito Remalleras.

GENÍS Això sí, el burro al devant.
(Francisquet està embobat i no respòn.)

COLOM ¡Francisquet, home!
FRANC. ¿Què mana?
(Corrent cap al peu de la tarima.)
COLOM ¡Presente, burro! ¿No ho sabs?
FRANC. Ah! Present.
(Amb un crit i tornant-se'n al lloc; tots els nois responen al ser cridats amb espinguet i tò diferent.)
COLOM Jacinto Bleda.
CINT. Presente.
COLOM I ta mare ¿còm està?
CINT. Millô. Hem tingut bessonada.
COLOM Me 'n alegro. Per molts anys.
Eusebio Piu.
EUSEB. Servidor.
COLOM ¡Vejam si tinc de baixar!
(Girant-se cap a la dreta, ont els nois xerrotejen.)
¡Hola, Piu! ¿Què fa ton pare? *(A Eusebi.)*
¿Encare guarda ficats
els mals esperits al cos?
EUSEBI Sí; però com està gras,
i menja, i beu, i es passeja,
i viu sense treballar,
diu, que no se'ls vol pas treure.
COLOM Ell ho encerta. José Plà.
(Els nois tots conversen i cap respòn.)
¿No sentiu que passo llista?
(Això amb un crit i un cop a la taula que fa callar als nois.)
José Plà.
FRANC. Presente. *(Estrafent la veu.)*
COLOM ¡Ai, ai!
¿Què has mudat de veu? A veure.
José Plà.
CINT. Presente. *(També estrafent.)*
COLOM ¡Oh, ca!
TOTS ELS NOIS Presente!.. Presente!.. *(Estrafent.)*
GENÍS Falta.
COLOM Donques falta, per faltar.
CINT. Senyor mestre...
(Corrent cap al devant de la tarima, movent-se amb gran inquietut i aixecant un dit enlaire.)
COLOM Vaya usted.
(Cintet se'n va per l' esquerra i torna al cap d' un rato.)
Seguismundo Campanar.
FRANC. No ha venido.
GENÍS Ha fet campana.
COLOM Ja és Campanâ. Es natural.
Pablo Bou.

UN NOI Presente.
COLOM Escolta.
Veste'n allà díns, si 't plau,
que la noia fà dissapte,
i ajuda-la a estrenyinar. (*El noi se'n va.*)
(Ja que de franc els ensenyo,
que m'estrenyinin de franc.)
Bueno; basta de escritura.
Las reglas. Arrenglerats.

(*Els nois s'aixequen i s'arrengleren. Ell els va preguntant amb cantarella i els nois responen també cantant.*)

Dos y dos...
NOIS. Dos y dos, cuatro.
COLOM Cuatro y cuatro...
NOIS Ocho.
COLOM Encertat.
Ocho y ocho...
NOIS Diez y seis.
COLOM ¿Y diez y seis?.. Encallats!
En passant de la dotzena,
ja no van més endevant.
CINT. Treinta y dos.
COLOM Pase delante.
FRANC. ¿Devant meu? (*Plorant.*)
COLOM Si tú no ho sabs.
FRANC. Però jo...
COLOM Sí; tú ets arcalde. (*A Cintet.*)
Respectèm l'autoritat,
per més que no sab de lletra.

(*Cintet es col·loca de mala gana després de Francisquet.*)

Vaja; adelante el sumar.
Treinte y dos y treinta y dos...
FRANC. Noventa.

(*Després d'una pausa, que tots els nois conten amb els dits.*)

CINT. Doscientos.
COLOM Quants?
Vejam, Genís, si tú ho treus.
GENÍS Oh! Deixi-m'ho calcular.

(*Agafa paper i ploma i es posa a fer el calcul amb afany.*)

COLOM En Genís ho dirà, burros.
Vejam avui per demà
si us fan regidors ¿quins comptes
farèu?
GENÍS Ja ho tinc tret.
COLOM ¿Quants fan?
GENÍS Treinta y dos y treinta y dos. (*Llegint-lo.*)
Dos millones...

COLOM Animal!
GENÍS ... Trescientos cuarenta mil
doscientos cuatro.
COLOM *(Prenent-li el paper.)* ¡Arri allà!
Quaranta mil dimonis
se t'hauríen d'emportar.
Bé; basta de matemàticas.
Geografía.
GENÍS ¡M'he tallat!
COLOM Tú, Cintet. ¿Dónde está la Africa?
CINT. Africa, es una de las
cuatro partes....
COLOM Bé...
CINT. Del mundo.
COLOM Això és un noi aplicat.
(Els nois estàn asseguts, i s'aixequen al que li pregunten.)
Veiam, el fill de l'arcalde.
Aragón ¿en dónde està?
FRANC. En Africa.
COLOM Tú hauríes de ser-hi.
CINT. En Espanya.
COLOM Aquest ho sab.
¿Con qué províncias confina?
CINT. Aragón? Con Portugal
por el Norte, por el Este
con el río Llobregat,
al Oeste con el mar negro,
y al Sud con el Panamá.
COLOM *(Agafant-lo per una orella.)*
¿Ja n'has dit prou d'heretgíes?
¡Cap de burro!..
CINT. ¡Ai, ai, ai, ai!
COLOM ¿Què hi ha hagut cap terremoto,
que tot de puesto ha mudat?
Aquí al medio, de rodillas,
i los brazos en cruz. *(Li posa.)*
CINT. Es clar.
A Francisquet que és més burro,
no li ha fet res.
COLOM Xist! Veiam? *(Amenaçant-lo.)*
CINT. ¡Digui que no hi ha justicia!
COLOM I es clar, tonto, que no n'hi ha.
A mí'm deuen setze pagues,
i no les puc demanar.

ESCENA III

Dits i LLIBERATA, *amb un plat on hi dú torrada i una xicra de xocolata.*

LLIB. Pare, aquí té'l xocolata.
COLOM ¿Mitja xicra? (*Prenent-lo.*)
LLIB. S'ha acabat.
COLOM Amb això tinc d'aguantar-me
fins a l'hora de sopar.
Així volen que's sostinguin
les columnes de l'Estat.
¿Ja tens fetes les corones?
LLIB. Ara les vaig a acabar.
COLOM No't destorbis, que'ls exàmens
s'han de celebrar demà.
(Lliberata se'n va per l'esquerra.)

ESCENA IV

Dits, TOMASA *i* PAUET

COLOM (*Pujant a la tarima amb el xocolata.*)
Anèm a trencâ'l dejuni.
(Se sent dins un noi que plora rabiosament, i la veu de la senyora Tomasa que diu:)
TOM. (*Dintre.*) ¡Vina, aquí, pillo, arrastrat!
COLOM Bò! La senyora Tomasa
que vé amb el seu bordegàs.
(Baixa de la tarima, deixant el xocolata demunt de la taula.)
TOM. (*Surt arrossegant a Pauet.*)
Vina aquí, pillo, bandido,
vina, que'm tens de matar.
COLOM ¿Què hi ha, senyora Tomasa?
TOM. ¡Desseguida arrodillat! (*Fent agenollar-lo.*)
¡Aquí, a demanar perdó
al senyor mestre!
COLOM ¿Què ha estat?
TOM. ¡Ai, senyor Colom!.. Re!.. Calli,
que aquest noi acabarà
sobre un patíbul.
COLOM Burranga!
TOM. ¿Sab, ara, a on l'he trovat?
En compte de venî a estudi,

a l'hort de ca'l Plegamans
enfilat a una perera,
robant peres... que ha pelat
tot un arbre... Estrafalari!
No sé, no sé... no sé pas
com podê fer-ne carrera...
Ja ho he dit, em matarà.
¡Em matarà!

COLOM — Bé,. sossegui's.

TOM. — Ja me'l pot ben castigar.

COLOM — ¡Bien, señorito! ¡Muy bien! (*Al noi.*)

TOM. — Així, així... En castellà.

COLOM — ¿Cómo ha de haber nombre esto?
En el pueblo ¿qué diràn?
¿Qué dirán los condiscípulos?
¿Qué dirá la sociedad?
Ara en català una mica. (*A Tomasa.*)

TOM. — Com vulga.

COLOM. — Pari la mà. (*Agafant là palmeta.*)

TOM. — Ei! Pegar-li de cap modo.

COLOM — Aixís no'l podré esmenar.

TOM. — A n'el meu noi ningú'l toca.

COLOM — Doncs que mori en un *cadals,*
com vostè diu.

TOM. — Prou m'ho temo.
Si, senyor, que hi morirà.
Si és un butxí de sa mare.
Ja dic; l'he trobat robant.
Mirí, encare dú les peres.
(*L'hi treu una pera de la pitrera.*)

COLOM — Ni són madures. Veiam? (*Rossegant-la.*)
(*N'hi treu un altra i la mossega.*)
Aquesta ja és més catòlica.

TOM. — Miri, si'n vé carregat.

(*Li gira les butxaques i cauen a terra tot de peres; els nois s'hi tiren a cullir-les.*)

COLOM — ¿Què ès això, aquesta bullanga?
(*Fent-s'hi a cops de regle.*)
¡Tots al *puesto!* ¡Quins germans!
Això son peres robades,
i els nois no'n poden menjar. (*Les recull.*)
Lliberata.

ESCENA V

Dits i LLIBERATA

LLIB. ¿Mana, pare?
COLOM Té, guarda això a n'al calaix.
(Li dona les peres.)
GENÍS Lliberata...
(Acostant-se a Lliberata que se'n va.)
LLIB. · Fuig, tros d'ase.
GENÍS ¿Còm és que'm fas patir tant?
(Lliberata se'n torna per la dreta.)

ESCENA VI

Dits, menys LLIBERATA

COLOM Te'm quedaràs de genolls. *(A Pauet.)*
TOM. Un grillet li ha de posar.
COLOM ¡No venir ni un dia a estudi!
Fent-me campanes tot l'any.
TOM. ¿No sabs que'l Papa's fa vell?
COLOM No, Papa no l'en faràn.
Però venint els exàmens...
Veiam! ¿Quín paper faràs?
TOM. ¿Quín papê ha de fê? El de burro.
Ah! Escolti, que hem de parlar.
Bé me li donarà un premi.
COLOM Sí; li donaré un ronsal.
TOM. Còm?
COLOM Si no sab el Jesús.
TOM. Tampoc, si anèm a mirar,
el sab el fill de l'arcalde,
i per ço bé'l premiaràn.
Es clar. Com que és fill d'un ric,
i vé en carro quan hi ha fang,
i de tant en tant li porta
un platet de rescalfat...
COLOM Tíngui's compte amb el que's parla.
TOM. Després s'ha de contentar
al arcalde per que'l pagui.
COLOM Senyora!
TOM. No'm reptarà.
A vostè el paga el comú.
COLOM No'm paga ningú a mí ¿ho sab?
Per ço plora la criatura.
TOM. *Bueno*, doncs, està acabat.
O bé'l meu xicot té premi,

o li trec d'estudi.

Colom ¡I ja
se'l pot emportar quan vulgui!
Porti'l a ser diputat.

Tom. De més verdes se 'n maduren,
i de més tontos n'hi van. (*Agafant a Pauet.*)
¡Vina, fill, vina amb la mare!
Vostè ha estat qui l'hi ha ensenyat
tots els vicis que té a sobre.

Colom ¡Faci'l favor de callar!

Tom. Per apendre a robar peres
ja té a casa amb qui estudiar.
¡Vina, prenda de la mare!
Tot el poble em sentirà.

Colom ¿Què li dirà, batxillera?
No podrà dir res de mal.

Tom. Què'ns fa malbé les families.

Colom Miri, que'm vaig empipant.

Tom. Arri allà, cos de misèria,
mestre Titas, mort de fam.

Colom ¡Surti'm al moment de casa!

Tom. Sí, senyor, sí; ja me'n vaig
a bescantar-lo pe'l poble.
Ja sabrà a n'a quí ha faltat.

(*Se'n va amb el noi. Els altres la despedeixen amb saragata de crits i xiulets.*)

Nois Eh! Eh! ¡Senyora Tomasa!...

Colom ¡Que tinguèm la festa en pau.

(*Els nois callen. Colom es refà i crida cap a fora.*)

Xinxeta! Provocatival (*Repensant-se.*)
Deixa-me-la anâ a aplacar,
o sinó engresca les dònes
i em puc veure arrossegat. (*Pren la levita.*)
Genís; queda't tenint compte.

Genís Molt bé, ningú piularà.

Colom ¡No sé, quan em vaig fer mestre,
còm és que no'm vaig penjar!

(*Se'n va amb levita, corrents, per la dreta.*)

ESCENA VII

Genís, Francisquet, Cintet *i* Nois

Genís Ja heu sentit al senyor mestre
el que ara m'ha encarregat.
(*Passejant-se amb importancia.*)
El que's mogui o faci boira,
es queda sense dinar.

CINT. Com a n'ell, que l'altre dia
s'hi va quedar per babau.
NOIS ¡Per burrooo!
CINT. ¡Mira 'l ganassa!
GENÍS Ja veurèu jo com ho faig.
(Anant a l'encerat i prenent el guix.)
Lísta de alborotadores.
(Ho escriu axís a l'encerat amb lletres grosses i grulleres, i amb aquesta ortografía: «lis Ta de Hal vo rota dores.» Els nois callen.)
Ah! Sembla que havèm callat.
Vaig a aprofitar l'estona
per escriure en paper blanc,
a la meva Lliberata.
Ja porto aquí per copiar,
el *Secretario galante.*
(Es posa a escriure copiant d'un llibre Un moment de quietut.)
CINT. Quiquiriquí!
GENÍS *(Aixecant-se.)* ¿Quí fa 'l gall?
El gall aquí, de rodillas.
FRANC. ¡Bub, bub!
GENÍS El gos, castigat.
TOTS ELS NOIS ¡Miau, miau!.. ¡Bub, bub!
GENÍS ¡No vull besties!
¡De genolls tot el bestiâ!
(Els nois segueixen l'escàndol.)

ESCENA VIII

Dits i LLIBERATA. *Aviat* PERET

LLIB. ¿Què és aquesta saragata?
GENÍS Ella! ¡Quín posat més noble!
LLIB. ¿Què és això? ¿Què no hi ha poble
en aquest bestiâ?
GENÍS Lliberata.
LLIB. ¡Valga'm Déu, i quin burgit!
GENÍS Ca! No és res; ha estat de prompte.
No hi ha por, que ja 'ls tinc compte.
LLIB. Doncs ¿que estaves adormit?
¿o en la mona, ben segú,
pensaves, que'l padrí't dona
per Pasqua?
GENÍS En un' altra mona
pensava. Pensava en tú.
LLIB. Moltes gracies pe'l favor.

GENÍS ¿I tú, en mí?
LLIB. No penso en micos.
GENÍS Però'n dones... Els *Pericos*
ja t' inspiren més amor.
PERET *(Per la dreta.)* ¿Què hi ha dels *Pericos?*
GENÍS Res.
PERET Es que ja'm tens empipat.
GENÍS (No li tinc llenga, que'm bat.)
PERET Mira, sé que t' has emprès
festejâ a la Lliberata,
i tinc de fer-te un cap nou.
¿Ho sents, burro, cap de bou?
GENÍS Bé, bé, poca saragata.
La Lliberata serà
de qui vulgui el senyor Mestre.
LLIB. ¡Ei, ei, tú! Poca palestra.
Serà de qui ella voldrà.
GENÍS Veurèm si serà per mí,
que jo ja trauré les manyes.
PERET ¡Tros de *quoniam!* Com t' enganyes.
GENÍS Sí, sí; ja m'ho sabràs dî.
LLIB. Vaja. Aquestos son uns cassos
que'l disputâ inútil és.
Vés, Genís, a dintre, vés
a estobar'ns els matalassos.
GENÍS No puc, que tinc compte aquí.
LLIB. Ja'm quedo jo mentrestant.
GENÍS *(A Peret.)* ¿Ho veus, com m' està estimant?
Desa't, noi; serà per mí.
(Se'n va per la dreta.)

ESCENA IX

Dits, menys GENÍS

PERET *(Als nois.)* Alça! ¡Enlaire'l gallinê!
LLIB. Espera't, boig. ¿Què fas, ara?
PERET Vull que quan torni ton pare,
castigui a en Genís ben bé.
¡Alça, que no us veu ningú!
(Tots els nois s' alsen, corren per les taules, tiren coses per terra. Cintet puja a la tarima i es pren el xocolate que'l mestre hi ha deixat.)
NOIS ¡Viva, viva!
LLIB. ¡Déu del cel! *(Se'n va per la dreta.)*
PERET ¡Tot enlaire!.. ¡Sens recel,
que ara això està ben segû!
(Gran barullo; un xicot va a la piçarra i amb el guix hi

pinta ninots; un altre's posa el barret del mestre, agafa la palmeta i corre darrera dels altres; un altre escarneix al mestre amb un puntero, fent llegir a dos o tres que canten: «Chafallada, patacada, etc.»; un altre despenja una gavia i fa escapar l'aucell. El que's pren el xocolate, s'está sentat demunt de la taula.)

Ajà! ¡Quina tramontana!
¡Ei, canalla! Tots aquí. (*Tots hi acuden.*)
A fer la rodona.

NOIS — Si!

PERET — I a ballâ aquí una sardana.

(Els nois es donen les mans i volten cantant emb gran espinguet.)

NOIS — «¡La sardana de l'avellana,
pica de peus i balla de gana!

(En aquest moment surten Genís per l'esquerra i Colom per la dreta. Peret fuig per l'esquerra al veure a l'últim.)

ESCENA X

COLOM, GENÍS *i* NOIS

GENÍS — ¡Ai, el mestre!

COLOM — (*Cridant.*) ¡Bé, molt bé!

(Els nois esbarats tornen als seus llocs; el que s'ha menjat el xocolate s'ha quedat amb el nas brut.)

¿Aquest és l'us que tú fàs
dels meus poders, bandarràs?
¿Aquest és l'us que sabs fê?

GENÍS — Es que he sortit una mica
per 'nâ dins a fer-li'l llit...

COLOM — Agenolla't tot seguit.

GENÍS — Jo...

COLOM — ¡Al moment! No se'm replica,
Vull que tot l'estudi sàpia
quí soc jo. ¿Què no t'hi poses?

GENÍS — Es que jo en aquestes coses
ja sô un xic massa ganàpia.
Després la gent sens clemencia
pe'l carrê'm segueix cridant:
¡Ei, el ganassa! ¡Tant gran,
i el posen de penitencia!
¡Vaja, no'm dona la gana!

COLOM — Còm?

GENIS — No vull. Es cosa neta.

COLOM Ara, a posar-t'hi, i palmeta. *(L'agafa.)*
GENÍS ¡No vull, no!
COLOM Genís!
GENÍS ¿Què mana?
COLOM O sufrir el que he manat,
o punta en blanc al carrê.
GENÍS (Si'm treu fora, no podré
veure al meu duenyo estimat.)
COLOM Para la mà.
GENÍS (¡Per la ingrata!
¡Tot per ella!)
(Para la ma i Colom li pega palmetades, després d'haver retirat ell la mà varies voltes.)
COLOM Una, dos, tres.
De genolls. *(Genís cau agenollat.)*
I tots vostès
també. *(El nois s'agenollen sobre'ls bancs.)*
GENÍS (¡Per tú, Lliberata!)
COLOM ¡I pobre del que's descuida!
(Se'n va cap a la tarima.)
¿Ja he près xocolata jo?
El ventre'm respòn que no,
però la xicra està vuida.
Pot-ser me l'he près distret.
(Als nois els escapa'l riure.)
¿Quí ha sigut? Que ho digui franc.
(Veient el nas brut de Cintet i agafant-lo per una orella.)
¡Ah, bribó! Encare hi tens sang.
CINT. Sang? *(Espantat.)*
COLOM Vés, vés, que ja està fet.
Després que un de franc es mata
per esquila'ls el clatell,
per més befa, vatuanell,
doneu-los-hi xocolata.

ESCENA XI

Dits i SALVADOR, *per la dreta*

SALV. ¡Déu hi sigui!
COLOM ¡El senyô arcalde!
SALV. ¿Què és això, tots de genolls?
¿Tant tart diuen el rosari?
COLOM *(Turbat.)* ¿El rosari?.. Sí... ¡Ah, no, no!
Sinó que ara l'han pegada
que aixís escriuen millor.

Drets, devant del senyô arcalde.
(*Tots es posen drets.*)
SALV. Just; que'm facin els honors.
Endemés, vínc tot depressa
per dir-li, senyor Colom,
que'l diputat provincial
se 'ns ha presentat de cop.
COLOM ¡Què diu, ara! ¿No van dir-me
que fins demà?
SALV. Ho creiem tots.
Amb això diu que'ls exàmens
han de sê avui.
COLOM ¡Déu piadós!
SALV. Per que diu que a Barcelona
demà és padrí d'un nebot,
i vol anar-se'n del poble
avans que no's faci fosc.
I el meu xicot ¿còm es porta?
COLOM ¿En Francisquet? ¡Oh, oh, oh!
(Tirèm-li incens per que'm pagui,
que ell té la clau del rebost.)
Francisquet.
FRANC. Presente.
COLOM Vina. *(Francisquet s'acosta.)*
Miri aquest cap.
SALV. Bé'l veig prou.
A casa tots som caps grossos.
COLOM A mí m' arriva a fer por,
per que aquestos caps no viuen.
SALV. ¡Ah, ca, ca! Prou som ben forts.
COLOM Si no hi ha pas cap desgracia,
ja li dic que aquest cap gros
avans d'un any... (ja és granota,)
Vens content a estudi, oi?
FRANC. No, senyô; aquí'm fastiguejo,
Mès m'estimo estar-me a l'hort
a fer-me panxons de prunes.
COLOM ¿Veu, quín despejo?
SALV. ¡Es bufó!
El retrato de sa mare.
COLOM (¡Si que, *amigo*, deu fer goig!)
SAL. En tinc un altre, l'hereu,
que encare és mès guapo.
COLOM (Sort.)
SALV. Però aquest té més talent.
COLOM (¡Pobre hereu! Si que és talòs.)
SALV. ¿Bé tindrà avui força premis?
COLOM ¿Vol callar, burrango? Tots!

SALV. Ja diré que vingui el carro.
COLOM Just... (I que'l tiri el xicot.)
Si, senyor, sí; tots els premis.
Però recordi's d'allò...
SALV. ¿De què vol dir?
COLOM De les pagues
que'm deuen.
SALV. ¡Ah, sí! Ja pot
descansar. Aixís que's cobri
aquesta contribució,
li faig pagar mig trimestre...
COLOM Mig?
SALV. De l'any xexanta nou.
COLOM Vaja, allí ont me'n deuen setze...
SALV. Ara jo m'emporto el noi,
que's mudarà pe'ls exàmens.
Passar-ho bé. *(Se'n va.)*
COLOM *(Acompanyant-lo.)* Estigui bò.
Recordi's del mig trimestre.
¡Alça, fills! Anèu-se'n tots, *(Als nois.)*
que d'aquí un' hora hi ha exàmens.
Poseu-vos els vestits nous,
veniu tots amb la familia...
Anèu, siguèu bons minyons.
(Els nois li besen la mà i se'n van amb gran tabola.)
GENÍS ¿Quín vestit tinc de posar-me?
COLOM El nou, ximple.
GENÍS Es que'n tinc dos.
Un que'm vé gran, que és del pare,
i un que'm vé estret, que és de'n Boi,
que com que m'és germanastre
té sis anys menos que jo.
COLOM ¿Quín et poses els diumenges?
GENÍS Els diumenges vaig en còs
de camisa.
COLOM ¿I per 'nâ a missa?
GENÍS Si vaig a missa major,
com que hi van tantes minyones,
em poso, per fer més goig,
el més gran, que's de *triqueta.*
COLOM Doncs aqueix.
GENIS Bé, ja'n tinc prou.

ESCENA XII

SENYOR COLOM *i* LIBERATA, *per l' esquerra*

LLIB. ¿Diu que avui son els exàmens?
COLOM Així 'l diputat ho vol.
Vejam, deixa'm fer la llista
dels premis.
(*S'asseu al cap d'un banc de la dreta i escríu.*)
LLIB. Donguin a tots.
COLOM ¿Quàntes corones has fet?
LLIB. Divuit.
COLOM Doncs no n'hi haurà prou.
Ja'n fa falta una dotzena
pe'l fill de l'arcalde sol.
LLIB. ¿I per què n'hi dona tantes?
COLOM Per que'm faci cobrâ 'l sou.
Diu que'm daràn mig trimestre.
LLIB. Caram!
COLOM Filla, Déu n'hi dó. (*Escribint.*)
Premio de geografía.
Aquell que diu que Aragón
és a l'Africa.
LLIB. ¡Quin sabi!
COLOM ¿Què hi faràs, filla? és forçós.
Premio de historia de España.
També 'l fill del regidor:
Francisquito Remalleras.
LLIB. ¿Ja'n sab més d'historia?
COLOM Ah! Prou.
No sab quí va sê 'l rei Vamba,
pero és fill d'un regidor.
Premio de escritura: el mismo.
Aquest és just, fa uns gargots,
que la plana sembla un jaspi
d'aquells d'emblanquinador.
Ara: premio de gramàtica.
El susodicho. ¡Es forçós!
LLIB. Miri, que no'n faci massa.
Recordi's que aquí vé 'l
del sabater de la volta,
que li debèm tres adops;
i si 'l noi no té corona...
COLOM Amb això també tens raó.
Veuràs, pendrèm la corona
d'Espanya a n'el regidor,

i per que no'm cobri'l compte,
dem-la a l'ataconador.

LLIB. Pensi també en la estanquera
que vé a estudi'l seu fillol.

COLOM ¡Oi, que li dec una arroba
de polvo.

LLIB. ¡I es clar! Per ço.

COLOM Bé; posaré una corona
per cada noi d'acreedor,
i el que sobri per l'arcalde.

LLIB. Així ja és obrâ en raó.

COLOM Vaig a passar-m' la navaja (*Acabant-ho.*)
i a posar-me'l paltó nou.
Tú arregla la sala, noia,
que sembla un corral de bous.

LLIB. ¿Què ja ha prés el xocolata?

COLOM L'he près per poders.

LLIB. ¿I això?

COLOM Se l'ha près en Cintet Bleda,
en ma representació.

(*Se'n va per l'esquerra amb el plat i la xicra.*)

ESCENA XIII

LLIBERATA, *després* PERET

LLIB. ¡Pobre pare, quins treballs!
Es clar; amb aquests xicots
tant tontos i tant janots,
¿qui no'ls tremola, aquests balls?
(*Va posant coses a lloc i endreçant la sala.*)

PERET Lliberata. (*Per la dreta, agitat.*)

LLIB. Què? ¿Què't passa?

PERET Amaga'm! ¡Quin compromís!
He pegat a n'en Genís
i tinc por que n'he fet massa.

LLIB. ¿Li has pegat?

PERET No m'he pogut
aguantar; com que parlava
de tú, i de que t'estimava,
i va vestit de cucut,
presumint que així t'*etxissa*,
i que serà el teu promès...
no sé que't digui... m'he encès
i li he dat una pallissa.
Em seguía l'agutzil
i entrant aquí m'he salvat.

LLIB. ¿Veus, beneit, que t'has buscat?
PERET I aquí no hi estic tranquil.
LLIB. Entra per dins una estona.
PERET Que passi la fogarada
i surtiré. Adéu, salada.
LLIB. Tínc feina, ara.
PERET (*Se'n va per la dreta.*) ¡I que ets bufona!

ESCENA XIV

LLIBERATA *i* GENÍS, *tot mudat amb un vestit que li ve gran*

GENIS ¡Déu els guard! (*Amb resolució còmica.*)
LLIB. ¡Hola, Genís!
Carat! ¿Què ha parit la reina?
GENIS Poques bromes. Vinc per feina.
LLIB. Bé; ¿d'ont surts mudat aixís?
GENIS Ah! ¿Qué troves que fas goig?
LLIB. Mira com s'ha vestit ara.
¡Quin vestit nou!
GENIS Es del pare.
¿Qué no està bé?
LLIB. Ja ho crec, boig.
GENIS Sinó que a n'ell li xiqueja,
i em va dir: posa-te'l tú;
i a mí 'm va bé.
LLIB. Ben segû.
GENIS La mare diu que 'm grandeja,
però com que creixeré,
que 's amb el que ella no pensa,
en haber fet la creixensa
el vestit m'estarà bé.
LLIB. ¿Què vens a exàmens?
GENIS ¡Oh, ca! (*Fort.*)
LLIB. No 't cremis. Jo t'ho pregunto.
GENIS Jo vinc per un altre *asunto*
que de primê hem d'arreglar.
LLIB. ¿Per què vens?
GENIS Per que he rebut.
LLIB. ¿Has rebut?
GENIS Ara, a la plaça.
I és tant pesat el que 'm passa,
que ja no tinc més virtut.
El Peret de ca 'l fornê,
per que veu que t'aprecío,
i d'alcançar-te 'm refío...

no sabs la rabia que'm té.
LLIB. ¿Tú, alcançar-m'?
GENIS ¿Què no t'agrado?
LLIB. Fill, no tinc per tú deliri.
GENIS ¿Ara'm surts amb aquest ciri?
Això si que's un enfado
que no esperava, i m'assombra.
¿Això'm fas, i em veus mudat?
Si arrivo a venir tronat,
em treies a cops d'escombra.
Si no alcanço la mà teva,
jo no'm vinc a examinar,
i me'n torno a despullar;
i ara ja'l cap se'm subleva,
I trec foc fins pe'ls caixals,
i no hi ha qui'm pugui torça,
i seràs meva per força.. (*Acostant-s'hi.*)
LLIB. Fuig d'aqní.
GENIS No hi ha ronsals
que m'aguantin. Ja estic *loco*.
¡Lliberata, do'm el sí!..
LLIB. T'he dit que fugis d'aquí. (*Fugint.*)
GENIS Si quan et veig em trastoco.
Vulga'm i fes-me content.
LLIB. Mira que crido a n'el pare. (*Fugint.*)
GENÍS ¡Vina, Lliberata!
(Ella fugint i ell perseguint-la han dat la volta a l'escena, fins que ara, devant la porta de l'esquerra, Genís, veient-se-la aprop, estira el coll per a besar-la, però s'hi interposa el senyor Colom, que surt distret i és el qui reb el petó.)

ESCENA XV

Dits i SENYOR COLOM, *que surt mudat*

COLOM ¡I ara!
¡Desvergonyit, insolent!
Jo'm feriré de plè a plè.
Brètol!
GENÍS Demano perdó.
Li juro que aqueix petó
no anava pas per vostè.
COLOM ¡I encare ho goses a dir!
No més això ara'm faltava.
Ja prou trastornat que estava.
LLIB. ¿Què passa?

COLOM — Que'm vull morir.
Passa, que jo tinc entès
que'l diputat que vindrà
ell als nois vol preguntâ,
i ells no li respondràn rès.
He fet un plan, que veurèm
si surt bé.

LLIB. — ¿I còm marxa?

COLOM — Aixís:
en Francisquet i en Genís...

GENÍS — No, jo, no.

COLOM — Sí, home, hi contèm.

GENÍS — Jo no'm vull examinâ.

COLOM — ¡Home, per Déu! Ja't perdono.

GENÍS — Ja li dic, jo sols em dono
si es que fà el que sentirà.
Vull...

LLIB. — Ja li pot dir que no.

GENIS — La mà de la Lliberata.

COLOM — ¿Qué'ts boig?

GENÍS — Sí! Estira'l, *ingrata*,
estira-li bé'l faldó.

COLOM — Però, escolta.

GENÍS — No hi ha més.
La seva mà ara, a l'instant,
o no li ajudo al seu plan.

COLOM — Doncs ja la pots pendre, vés.

GENIS — Sí? *(Amb alegria.)*

LLIB. — Pare!

COLOM — Més, prou fê'l bot.

GENÍS — ¿Em dona sa mà?

COLOM — Sí, vina.
I si vols, vès a la cuina
i pren la de mortê i tot.
(Desprès ja te la pendré.)

LLIB. — Però, pare, això...

COLOM — *Xiton.*
Ara't vaig a dir quins son
els intents que provaré.

GENIS — ¡Ja sab que pot disposar!
Ara ja som sogre i gendre.

COLOM — Com no hi ha temps per apendre
el que us puguin preguntar,
he pensat que donaré
en un paper, totes juntes,
les diferentes preguntes
que'l diputat us pot fê.
Li diré que us tinc aixís

ensenyats, que us confondríeu
si altres preguntes sentíeu,
i això'ns treu del compromís.
GENÍS ¿I per respondre?
COLOM Veuràs.
Per tú i per en Francisquet,
a dins copía en Peret,
amb lletra de cartipàs,
les respostes que heu de fer.
GENÍS Bé, però ¿còm me'n entero?
COLOM Les fiquèu dintre'l sombrero.
GENÍS ¡Té raó, que anirà bé!
LLIB. ¿I en Peret és el que ho fa?
COLOM Ell dels llibres ho copía.
Ja li he dit: el cel t'envía,
quan per 'llí l'he vist entrâ.
GENÍS Ja és aquí'l fill da l'arcalde.
Noi! També vé de les festes.

ESCENA XVI

Dits, i FRANCISQUET, *vestit ridiculment, per la dreta.* PERET, *per l'esquerra, amb papers*

PERET Les respostes ja estàn llestes.
COLOM Gracies, noi, no serà en *valde.*
FRANC. Diu el pare que ja venen.
COLOM Vina, fill.
(Agafant-lo apart lí esplica baix lo del sombrero.)
LLIB. (*A Peret.*) ¿Sabs el què hi ha?
Que li ha dat la meva mà.
GENÍS Peret, aquests dos s'entenen.
FRANC. M'ho posa dintre'l sombrero...
COLOM I no tens més que llegî.
PERET ¿Què diu? Que vostè ha dat...
COLOM Sí.
PERET Això vostè no pot fer-ho.
GENÍS Bé, vès de deixar-la estar,
que ara ja m'hi va l'honor.
COLOM S'entén que't faig el favor,
sempre que'm facis quedar
en bon lloc, ara, en presencia
del diputat...
GENÍS Ah! S'entén.
COLOM I de tot l'ajuntament.
PERET Ja t'esbullaré la ciencia. (*Se sent burgit.*)

COLOM Hola! Ja'l tením aquí.
Les respostes.
PERET (Picardía.)
COLOM Aquest les de geografía. *(Signant a Genís.)*
(Peret dona un paper a Genís.)
Bueno; les de historia, aquí.
(Peret dona un altre paper a Francisquet.)
PERET (Au. Ja les he cambiades.)
COLOM Ara dintre del sombrero,
i veiàm si sabrèu fer-ho.
PERET (Me les pagaràn plegades.)
(Mentrestant, Lliberata ha tret unes quantes cadires i les ha posades a la tarima.)

ESCENA XVII

Dits, TOMASA, SOCORS, CLIMENT, HOMES *i* DÒNES, CINTET. EUSEBI *i* NOIS, *tothom mudat.*

TOM. Déu els guard; ¿qué no's comença?
COLOM Vagin entrant. *(Tot atrafegat.)*
TOM. *No deixant el seu noi de la mà.)*
¿A on seièm?
COLOM Aquí 'ls pares i les mares.
(Els fa seure en bancs arrambats als dos costats de l'escena. Tomasa, Socors i Climent seuen a l'esquerra; el noi de Tomasa devant d'ella, a terra.)
Els deixebles aquí; bé.
aquí pels examinandos,
dugues cadires. Corrent. (*Les coloca de-*
Lliberata, les corones. *vant la tarima.*)
PERET Just, l'ufals.
COLOM No, que es llauré.
(Lliberata se'n va per la dreta i torna a eixir amb un munt de corones, que deixa damunt de la taula de la tarima.)
(¡Ai, sant Antoni gloriós!
si'm traièu d'aquest mareig,
prometo dur-vos un cirí
aixís que toqui dinê.)
(Segueix arreglant l'escena amb Lliberata.)
TOM. ¿Sab per qui es el primer premi?
SOCORS Oh! D'això, ja ni'n parlèm.
CLIM. Ja se sab; pe'l de l'arcalde.
CLIM. Ja'm sembla a mí que riurèm.
LLIB. ¿Què has fet?

PERET ¡Veuràs, Lliberata,
quin paper fa'l teu promès!

(A genís que ha estat amb Francisquet ensajant-se per a llegir els papers del sombrero.)

COLOM ¿Ja teniu tot això al cap?
GENÍS No al cap, però es el mateix;
ho tením a n'el sombrero.
La prèdica, la sabré.
COLOM Ja venen.
(Se sent a fòra burgit i sô de gralles.)
TOM. ¡Vaja, a Déu gracies!
COLOM ¡Jesús, no m'abandonèu!
(Es persigna i va cap a la porta.)

ESCENA DARRERA

Dits i SALVADOR, EL DIPUTAT, REGIDORS, TOCADORS DE GRALLA *i* DOS CIVILS

(Formats en comitiva, passen per l'escena precedits del senyor Colom que'ls fa'ls honors; tothom se aixeca. Pujen a la tarima per l'esquerra; El Diputat s'asseu al mig; Salvador, amb la vara al seu costat; els regidors al voltant; els civils, quadrats, al darrera, i les gralles a un costat. Peret i Lliberata s'asseuen entre'ls oients; Genís i Francisquet entre'ls nois. El senyor Colom puja i baixa de la tarima segons convinga.)

SALV. Es comença la funció.

(Tothom s'asseu. El Diputat, amb possat de tonto, diu que si de tot amb el cap.)

COLOM Si'ls ve bé, començarèm
perque un dels alumnes faci
el discurs de reglament. *(Assentiment.)*
Genís, el discurs.
GENIS ¿La prèdica?
TOM. Predica'l noi d'en Tomèu.
(Genís s'adelanta, tús, medita i comença ridiculament.)
GENIS Ilustrísimo señor:
COLOM *(Que s' ha possat darrera d'ell.)*
¡Bé, ja vas bé!
GENIS ¿Què ve més?
COLOM ¡Au, per Déu, ves fent memoria!
¡Ai, Senyor! ¡Qué patirèm!
GENIS Ilustrísimo señor:
¡Día de gozo!
COLOM ¡Molt bé!
GENÍS ¡Día de júbilo, es este

que tiene el honor usted
de conocernos.

COLOM ¡Ah, burro!
Tot ho diu ara al revés.

GENÍS Aquí está la tierna infancia...
Yo soy un fresco clavel,
y usía es un tierno niño...
Y damos el parabién
al señor Colom...

COLOM ¡No, home!

GENÍS I aquí plegados nos ven,
el carril i el telegrafo,
y el proceso... Y no'n sé més.
¡He dicho! *(Aplausos.)*

COLOM Sort que aplaudeixen.
Però'l diputat... ¡Déu méu!

GENÍS ¿Què tal?

COLOM Bé; com a xamfaina
has fet un plat suculent.

DIP. Entrarèm a les preguntes.

COLOM (Aquí es on em quedo estès.)
Ja les hi tínc aquí escrites,
perque aixís...

DIP. Perfectament.

COLOM ¡M'he salvat! Me les acepta.

DIP. Amb dos alumnes només,
n'hi haurà prou. Nombri'ls que vulga.

COLOM Ah! Qualsevols... els primers...
Francisquito Ramalleres.

TOM. Ja està en donya l'angelet.
Mirèu! Això a mí'm trastoca.

COLOM Ginés Daroca. *(S'aixequen els dos saluden.)*
(¡Fills meus!
l'ull sempre dins del sombrero.)

FRANC. ¡Oh, ja ja! Ja ho sabré fer.

GENÍS M'hi va la ma de la noia;
vegi si m'avisparé.

(Colom els fa seure a les cadires devant de la tarima.)

COLOM Senyor diputat, quan *gusti*.

DIP. Pues, vamos a ver; usted. *(A Genís.)*
Diga usted. ¿Quién fué Viriato?

(Genís mira al sombrero i no ho trova.)

COLOM *(Baix.)* Un pastô.

GENÍS Un bastón.

COLOM (¡San Telm!
Assessino!)

GENIS Un assessino.

COLOM (¡Ell hagués sigut el teu!)

DIP. A ver. ¿Quién fué don Rodrigo?
GENÍS Perdoni. Això que vostè
deu volguê ara preguntar-me,
es quantes son...
COLOM ¡Sant Josep!
GENÍS Las partes del mundo. Cuatro!
La primera, es a saber,
la segunda, la tercera
i la cuarta. Alguna vez,
se pone también la quinta,
que és la que viene después.
COLOM No hi ha més. Avui m'enterren.
DIP. El otro; vamos a ver. (*A Francisquet.*)
¿Qué cônfines tiene Europa?
GENÍS Ei, esperi's, que això es meu.
(*A Colom que'l repta.*)
COLOM ¿Què dius ara, palatreca?
GENIS Si ho tinc aquí.
COLOM No li tens.
DIP. Digame usted las provincias
de España.
COLOM (Mira el barret.)
FRANC. (*Com un coet.*)
Libre España, feliz e independiente,
se abrió el cartaginés incautamente.
COLOM (¡Ara aquest surt amb l'historia!
Perdo'l càrreg, no hi ha més.)
FRANC. Viéronse estos traidores,
fingirse amigos para ser señores,
i al comercio afectando,
entran vendiendo...
COLOM (¡Y salen rebuznando.)
¡Veiam, veiam si ho arreglo! (*Al Diputat.*)
Si vol, jo'ls preguntaré,
perque amb vostè se sofoquen. (*A Genís.*)
¿Felipe quinto, quién fué?
GENIS Los Pirineos s'encuentran...
COLOM ¡Més amunt de Sant Andreu!
DIP. Deje ustê el sombrero.
GENIS Gracies.
COLOM No! Si no'l molesta gens.
Todos los rios de Europa. (*A Francisquet*)
A ver si lo sabe usted.
FRANC. Doña Isabel la Católica,
Carlos primero, después,
Felipe, Luís primero,
Felipe quinto otra vez...
SAL. T'han dit de deixâ'l sombrero. (*A Franc.*)

FRANC. ¡Oh, si 'l deixo no ho sabré!
COLOM Què! ¿Què dius? ¡Música, música!
(*Les galles toquen.*)
TOM. (*Al seu noi.*) ¡Escolta això, gandul! ¿Sents
aquestos nois que s'apliquen
si'n saben de bé de Déu?
CLIM. Si, que, *amigo*, no'm pensava
que'ls ensenyessin tant bé.
Mirèu que'n tenen de ciencia.
(*Veient que'l Diputat es disposa a parlar.*)
COLOM Ara vindrà l'espetec;
de burros a tots no ens deixa,
¡i a n' a mí principalment!
PERET No tingui por.
COLOM ¿Què dius, ara?
PERET Que no s'ha enterat de res.
Es sort com una campana.
COLOM Ai! ¡Vina, aguanta'm, Peret! (*Amb alegría.*)
DIP. Señores: grata sorpresa,
inexplicable placer
siento al ver los adelantos
de que han dado muestra fiel.
Me marcho muy satisfecho.
COLOM ¡Si que és ben sort, vatuanell!
DIP. Yo, señores... el progreso...
la cultura... digo que...
Es decir...
SALV. Música, música.
DIP. Just, música. (*Aplausos i gralles.*)
SALV. (*A Colom.*) Estic content.
Ja veig que'ns omplirà el poble
de sabis amb molt poc temps.
DIP. Aném a repartî'ls premis,
que no m'escapés el tren.
Premio de geografía.
COLOM A tú't toca, Francisquet.
DIP. Historia.
COLOM Genís, agafa'l.
Però de la noia, res.
GENÍS Bé, bé, me'n buscaré un' altre.
DIP. Vagin venint els demés.

(*El diputat ha coronat a Francisquet i a Genis. Els nois s'aixequen per anar a coronar-se. Colom es dirigeix al públic i diu.*)

COLOM Aquest home que aquí han vist,
Aquest home que no cobra,
aquest home sol i pobre,
i endeutat, i ranci, i trist,

es el mestre de minyons,
que, segons per 'quí fan corre,
és la pilastra, la torre
de les modernes nacions.
Jo m'estufo amb titols tals,
però, fillets. no 'n tinc prou;
soc una torre que 's mou
i necessita puntals.
Amb això, si algú aquí té
empenyo a favor dels mestres,
que 'ns faci pagâ 'ls trimestres,
per que, els juro que 'ns convé.
Advertint-li que jo aquí,
ja sé 'ls meus debers quin son:
Jo ja'l salvaré a n'el mon,
però el mon, que'm salvi a mí.

(Toquen las gralles, el Diputat vá posant corones als nois, els pares els abrassen, etc. Peret estreny la mà de Lliberata. Cau el teló.

PROU

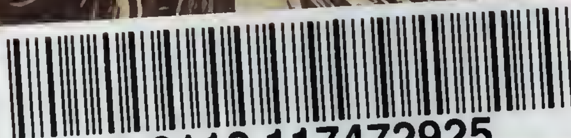

ISCLE SOLER

GENÍS, d'*El mestre de minyons*

1 pesseta

3 0112 117472925